

Rapport

Kompetansekartlegging av kommunal sektor i Vesterålen.

Rapporten er bestilt av Vesterålen Regionråd og er en kartlegging av kompetansebehovet i offentlig sektor i Vesterålen. Det er tatt noen forutsetninger og tilpasninger i denne kartleggingen på bakgrunn av rammebetingelsene for kartleggingen og for å få til et mest mulig anvendbart resultat:

- Kartleggingen er utført på bakgrunn av sekundærdata som i dette tilfelle er opplysninger som er registrert i offentlige systemer. Det er hentet data fra flere kilder som er analysert og satt mot hverandre.
- Kartleggingen er delt inn i tre ulike deler:
  1. En undersøkelse av rekrutteringsbehovet for kommunene i Vesterålen fram til 2027 er kjøpt inn fra KS. Dette er et bestillingsarbeid der KS bruker sin egen fremskrivingsmodell som blant annet tar utgangspunkt i kommunenes egne direkte registreringer i forbindelse med denne undersøkelsen og befolkningsprognosene fra SSB. (Side 2 – 16)
  2. En kartlegging utført av UiT Norges Arktiske Universitet som tar utgangspunkt i KOSTRA og SSB sine registreringer. Dette er kontrollert opp mot UiTs egne kompetansekartlegginger i landsdelen. Denne kartleggingen er rimelig detaljert og gir hver enkelt kommune et grunnlag å jobbe videre med. (Side 15 – 28)
  3. Vi gjør en kort oppsummering av funnene i undersøkelsene som gjelder alle kommunene samlet. (Side 30 – 32)

UiT har vært svært velvillige og har utarbeidet andre del av undersøkelsen som et direkte bidrag til Regionrådets arbeid med å kartlegge Vesterålen.

Rapporten er bygget opp slik at enkeltkommunene kan studere sine kompetansebehov og sitt rekrutteringsbehov. Undersøkelsen blir også publisert på vår nettside: www.rkkv.no under "prosjekter".

Rekrutteringsbehovet i Vesterålen fram til 2027

KS

Haakon VII's gt. 9, 0161 Oslo
Postboks 1378 Vika

Org. nr. 971 032 146

Kontaktperson for rapporten er

Peder Moan Hasselknippe

Rådgiver

1 Innledning

KS har beregnet rekrutteringsbehovet for region Vesterålen fram mot 2027. Med Vesterålen menes de seks kommunene Lødingen, Hadsel, Bø, Øksnes, Sortland og Andøy. Beregningene er gjort ved bruk av Rekrutteringsmodellen til KS. Dataene er hentet fra KS' PAI-register og SSBs befolkningsprognose med *middels* vekst. Rekrutteringsmodellen lager en prognose over framtidig behov for *antall årsverk, antall ansatte, antall forventede avganger, og antall rekrutteringer* som er nødvendig for å dekke opp for de som slutter. I tillegg estimerer den *framtidige personalkostnader*. Modellen deler opp kommunene i seks sektorer og 29 yrkesgrupper. De seks sektorene er *administrasjon, undervisning, barnehager, helse og omsorg, samferdsel og teknikk*, og en restkategori kalt *annet*. De 29 yrkesgruppene er aggregeringer av stillingskodene som framkommer av Hovedtariffavtalen. For eksempel består yrkesgruppen *sykepleier* av de tre stillingskodene *sykepleier, spesialsykepleier og klinisk spesialsykepleier*. I dette notatet har man analysert *rekrutteringsbehovet* i de seks sektorene hos hver av kommunene i region Vesterålen. Rapporten viser resultatene fra de seks sektorene hver for seg. Tallene presenteres i tabeller og i figurer for perioden 2017-2027. Her listes kommunene opp kronologisk, basert på kommunenummer, i tillegg til en aggregering av de seks kommunene som utgjør Vesterålen. Et uvektet gjennomsnitt for rekrutteringsbehovet hos alle kommunene i Nordland inkluderes også som et sammenligningsgrunnlag.

Tallene representerer hvor mange det er nødvendig å rekruttere, både *internt* fra andre stillinger innad i kommunene og *eksternt* fra andre kommuner og sektorer (også kalt *nyrekrutteringer*), for å kunne tilby de samme tjenestene som i dag, i hver av enhetene. De indekserte figurene viser, på sin side, utviklingen i behovet for totalt antall årsverk i hver sektor, ikke bare rekrutteringsbehovet. Ettersom det nok vil være noen som går av i en kommune i regionen, og starter i en av de andre, så vil Vesterålen som region kunne greie seg med noe *mindre* nyrekruttering enn aggregeringen av kommunene som utgjør den.

Det er viktig å merke seg at modellen bygger på data fra de fem siste årene, i kombinasjon med SSBs befolkningsprognose. Dette vil medføre at framtidige forhold vil kunne avvike fra anslaget dersom omstendighetene avviker fra status quo. Med andre ord fungerer modellen som et hjelpemiddel i utforming av personal- og sysselsettingspolitikk. **Viktig: Antall årsverk for denne versjonen av rapporten baserer seg på tall samlet inn av andre aktører og ikke offisielle KS-tall basert på det kommunene årlig rapporterer inn (se første rapportversjon).**

Spesialtilfellet Andøya flystasjon:

Ettersom Rekrutteringsmodellen baserer seg på befolkningsprognosene til SSB så er det her ikke tatt ytterligere hensyn til utviklingen i innbyggertallet i Andøy og i Vesterålen i forkant og etterkant av nedleggelsen av Andøya flystasjon i forbindelse med leveransen av nye overvåkningsfly til Evenes i 2021 og 2022.

Dersom SSBs befolkningsprognose skulle vise uriktig utvikling med tanke på dette så er slike forandringer i antakelsene for prognosene noe som kan inkluderes i Rekrutteringsmodellen.

2 Resultater

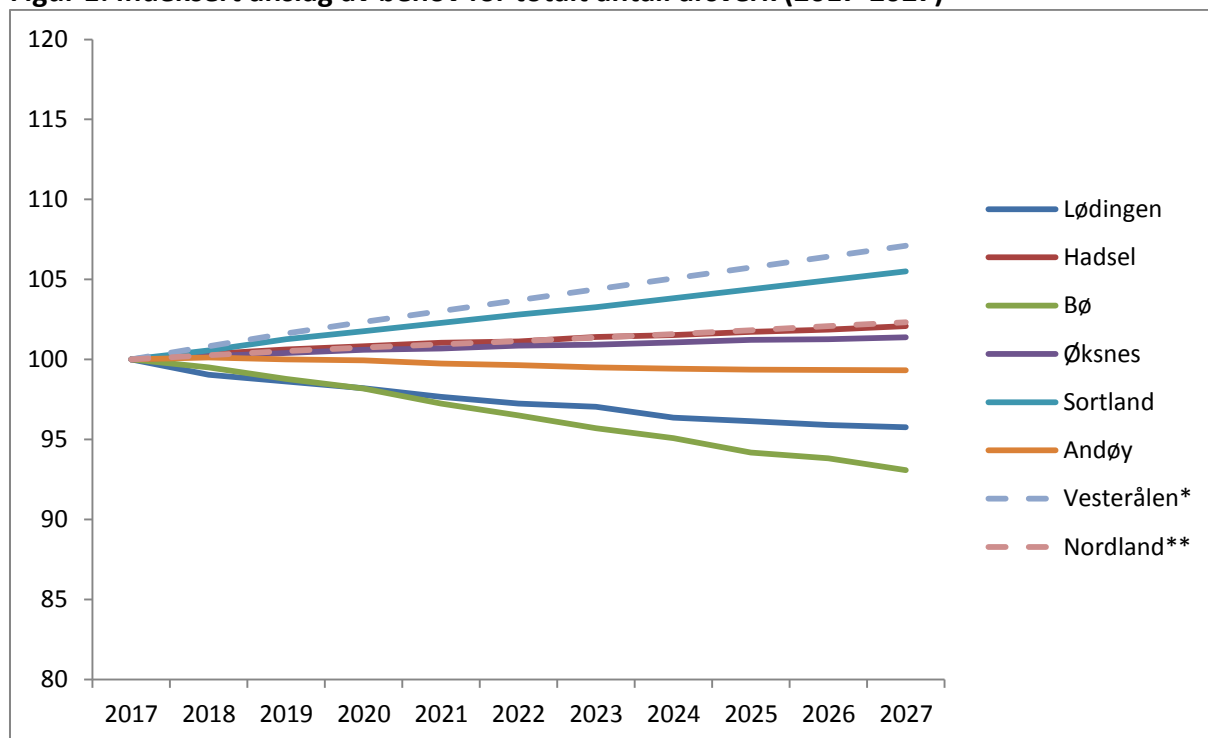
2.1 Administrasjon

Tabell 1: Anslag av akkumulert rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lødingen	2	3	5	6	8	10	12	14	15	17
Hadsel	2	3	5	6	8	10	11	13	14	15
Bø	1	1	2	3	3	4	5	5	6	7
Øksnes	1	3	5	8	10	13	15	17	19	21
Sortland	2	4	6	8	10	12	14	16	18	20
Andøy	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Vesterålen*	8	17	26	35	44	53	62	70	79	88
Nordland**	5	10	15	20	25	30	35	40	45	50

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 1: Indeksert anslag av behov for totalt antall årsverk (2017-2027)

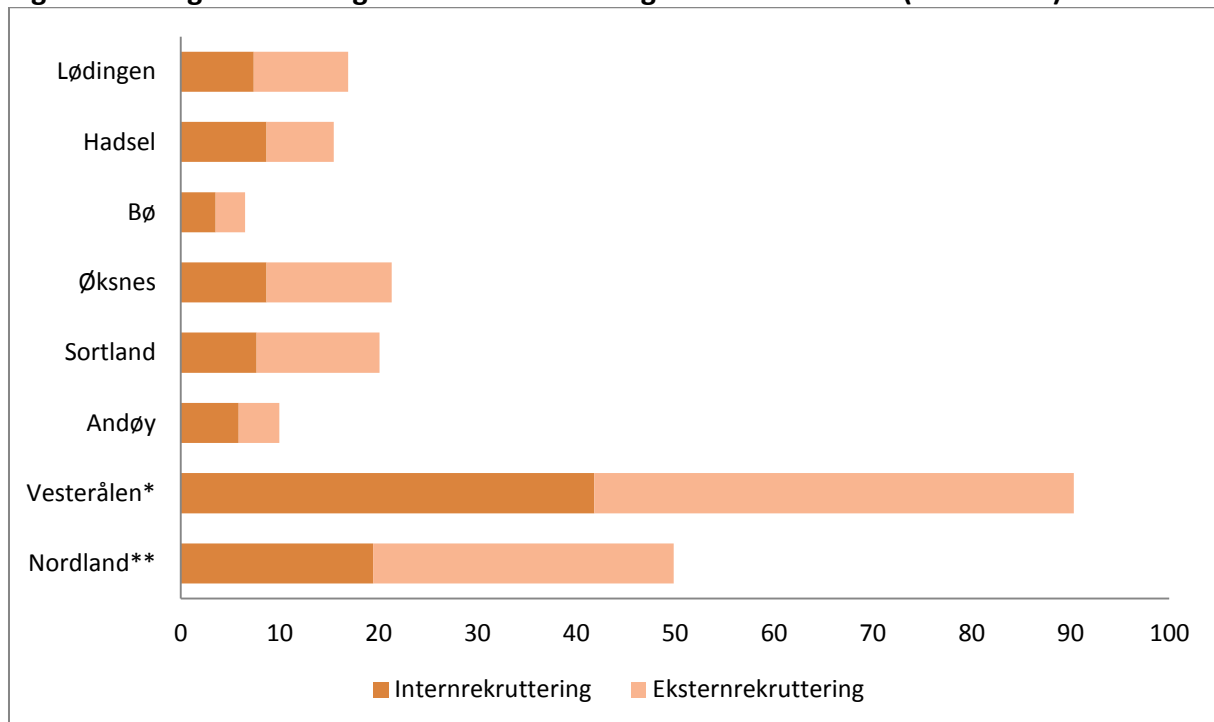
*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Tabell 2: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	Total rekruttering	Internrekruttering	Eksternrekruttering	Andel ekstern
Lødingen	17	7	10	56 %
Hadsel	15	9	7	44 %
Bø	7	4	3	46 %
Øksnes	21	9	13	59 %
Sortland	20	8	12	62 %
Andøy	10	6	4	41 %
Vesterålen*	88	41	47	53 %
Nordland**	50	19	30	61 %

*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 2: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Ut fra tabell 1 ser vi at Vesterålen kan måtte rekruttere årsverk til å dekke i underkant av 90 nye årsverk innen 2027, størsteparten til Øksnes og Sortland, begge med om lag 20 årsverk.

Som hos Lødingen og Øksnes så vil Sortland kunne trenge å dekke brorparten av sitt behov med nyrekrutteringer. Antakelsene medfører dermed at Vesterålen som helhet kan måtte rekruttere omtrent halvparten av sitt behov eksternt.

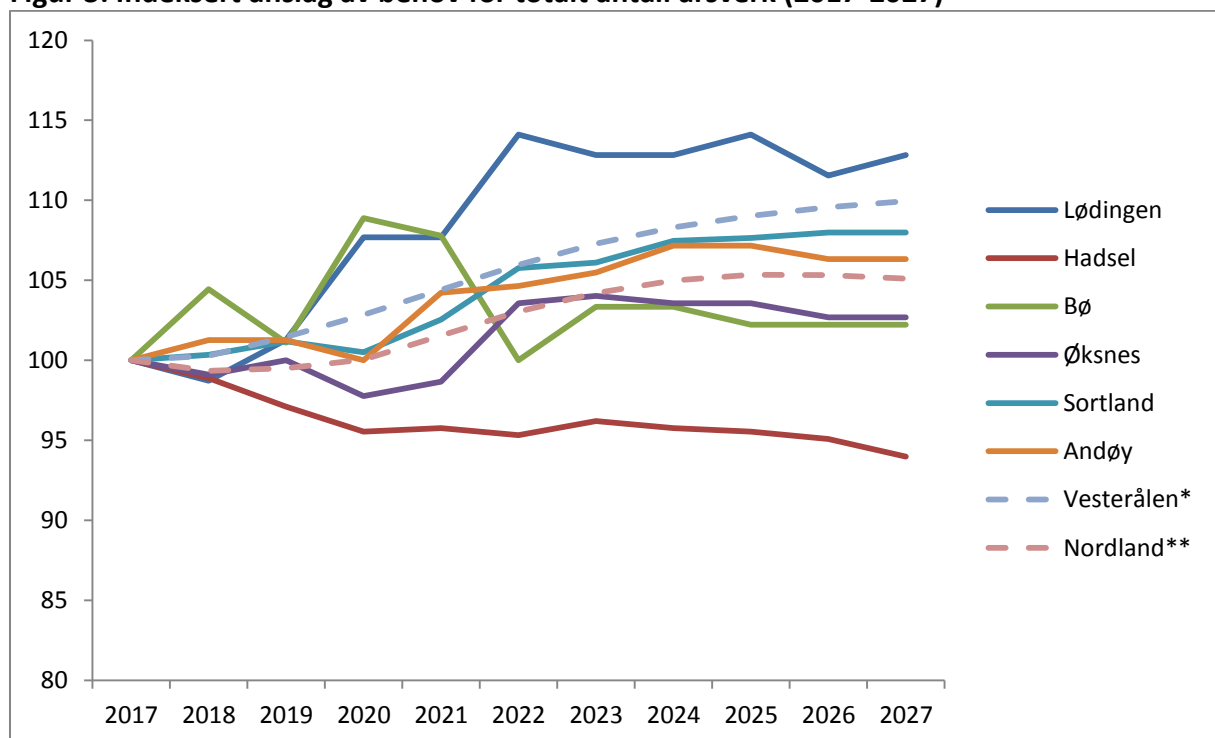
2.2 Barnehager

Tabell 3: Anslag av akkumulert rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lødingen	0	1	1	2	2	3	4	4	5	6
Hadsel	1	2	4	6	8	10	12	13	15	17
Bø	5	8	14	18	20	25	29	33	38	42
Øksnes	4	8	12	17	22	27	32	36	40	45
Sortland	14	30	45	62	80	95	112	128	144	160
Andøy	6	12	18	25	31	37	44	50	56	62
Vesterålen*	30	62	94	130	164	199	234	267	301	334
Nordland**	7	13	20	28	35	43	51	58	65	72

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 3: Indeksert anslag av behov for totalt antall årsverk (2017-2027)

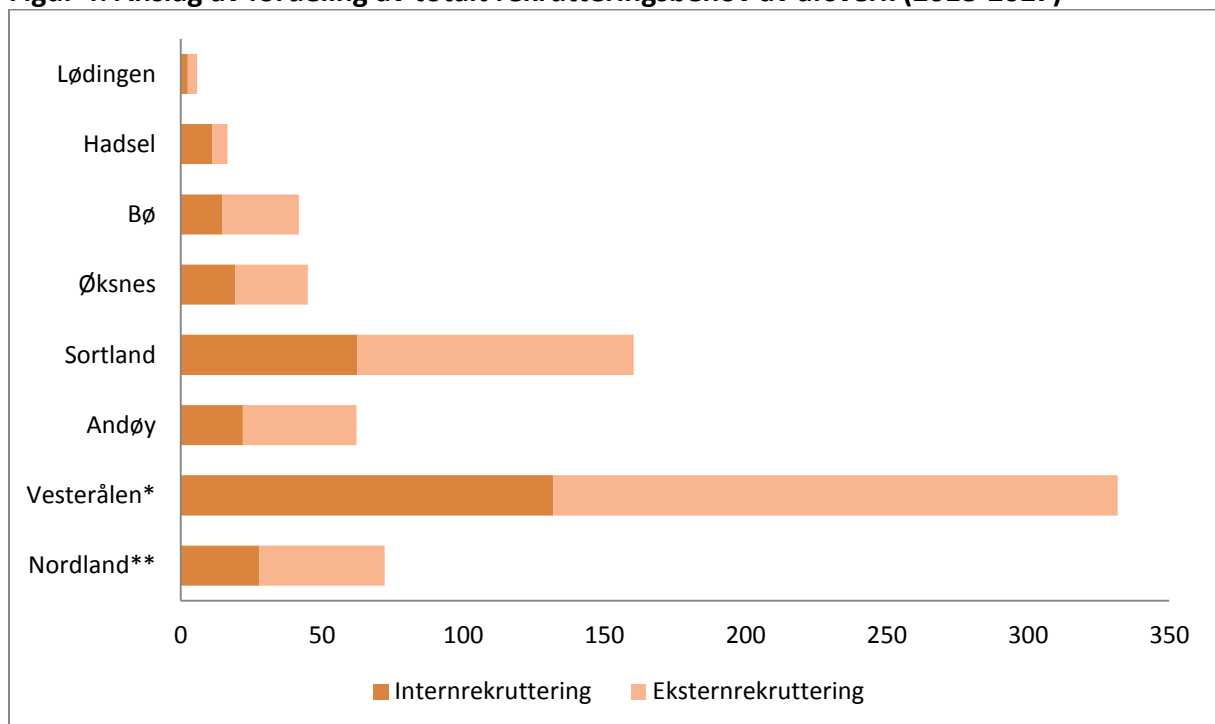
*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Tabell 4: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	Total rekruttering	Internrekruttering	Eksternrekruttering	Andel ekstern
Lødingen	6	2	3	57 %
Hadsel	17	11	5	32 %
Bø	42	15	27	65 %
Øksnes	45	19	26	57 %
Sortland	160	62	98	61 %
Andøy	62	22	40	65 %
Vesterålen*	334	138	195	59 %
Nordland**	72	28	44	61 %

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 4: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Fra tabellene ser vi at det er Sortland som har helt klart størst rekrutteringsbehov for årsverk i barnehagesektoren i den kommende perioden. Med unntak av Hadsel så ligger alle kommunene i Vesterålen an til å måtte rekruttere flesteparten av sitt årsverksbehov utenfra.

Selv om Lødingen og Bø viser ujevn utvikling i årsverksbehovet sitt, så slår det mindre ut på den gradvise økningen i behovet til Vesterålen, ettersom dette er de minste kommunene.

I denne sektoren så har både Sortland og Andøy et nyrekrutteringsbehov som er høyere enn det uvektede gjennomsnittet for Nordland-kommunene. Alle kommunene i regionen har et noenlunde jevnt behov for rekrutteringer i årene mellom 2018 og 2027.

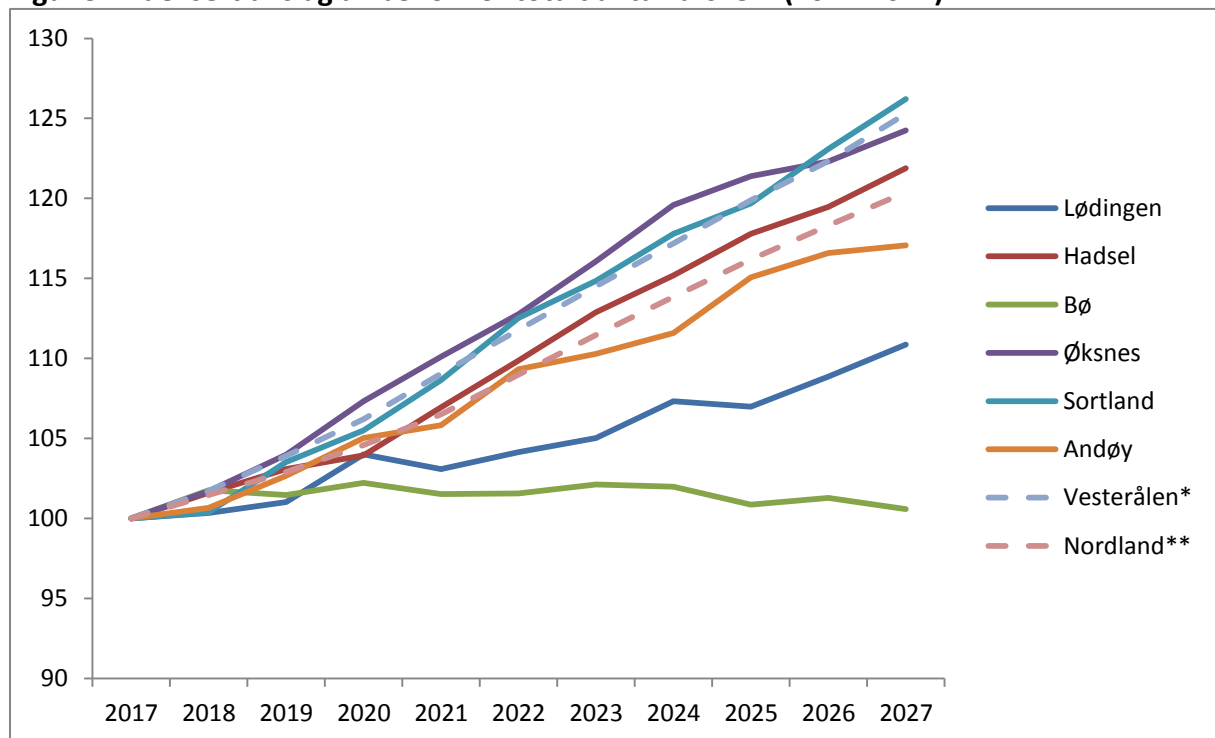
2.3 Helse, sosial og omsorg

Tabell 5: Anslag av akkumulert rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lødingen	24	49	77	103	130	159	189	216	247	278
Hadsel	45	88	131	180	230	281	333	386	438	493
Bø	25	49	76	100	126	152	178	203	229	254
Øksnes	51	105	161	218	276	336	398	458	516	578
Sortland	58	123	186	255	328	399	473	546	624	703
Andøy	32	67	103	138	178	214	252	294	334	372
Vesterålen*	235	480	734	993	1268	1541	1822	2102	2389	2680
Nordland**	49	98	149	201	255	311	368	425	484	543

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 5: Indeksert anslag av behov for totalt antall årsverk (2017-2027)

*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

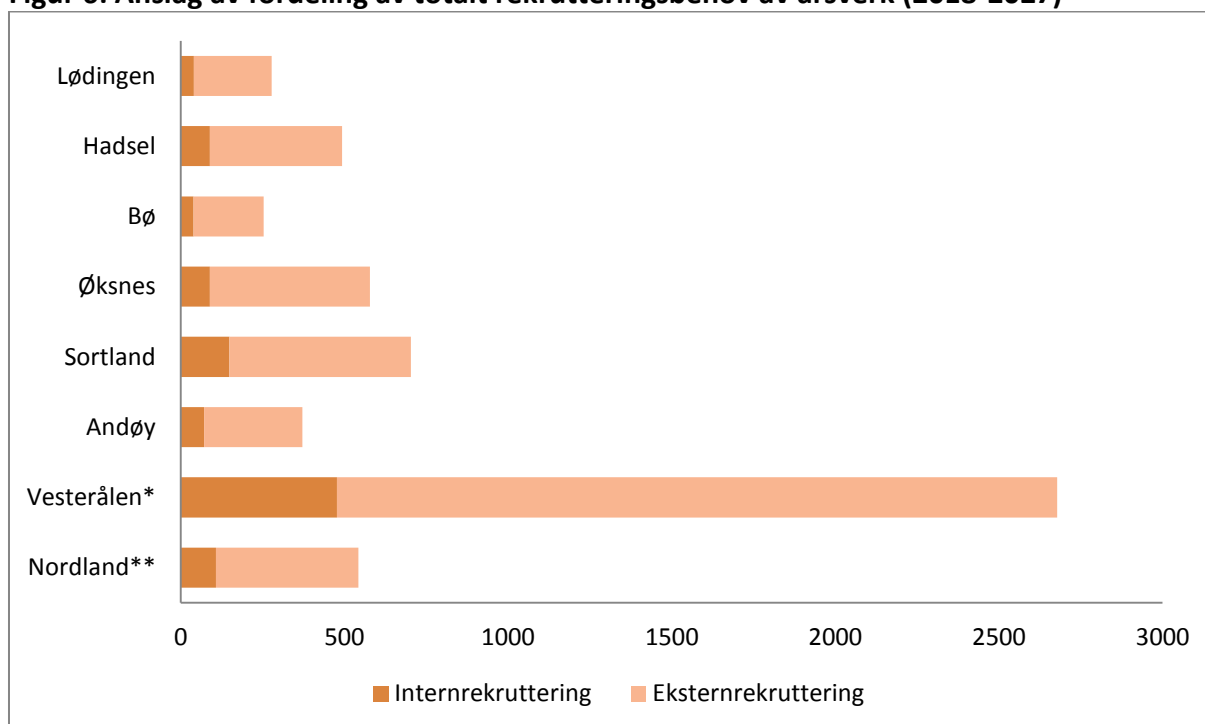

Tabell 6: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	Total rekruttering	Internrekruttering	Eksternrekruttering	Andel ekstern
Lødingen	278	40	238	86 %
Hadsel	493	89	404	82 %
Bø	254	39	215	85 %
Øksnes	578	89	489	85 %
Sortland	703	149	554	79 %
Andøy	372	71	301	81 %
Vesterålen*	2680	488	2192	82 %
Nordland**	543	108	435	80 %

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 6: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Sektoren med aller størst rekrutteringsbehov i Vesterålen og i landet som helhet, vil være helse, sosial og omsorg. Dette er også den eneste sektoren der omtrent samtlige av Vesterålen-kommunene opplever økt behov av totalt antall årsverk. Lite intern rekruttering og den store eldrebølgen medfører at det vil kunne være et veldig stort behov for nyrekrutteringer i denne sektoren for den kommende perioden.

Som de største kommunene i region Vesterålen så ser vi over at det er Sortland og Hadsel som har størst rekrutteringsbehov for den kommende perioden. Vesterålens behov for nyrekrutteringer innen helse, sosial og omsorg er på hele 82 prosent, ca. 2200 årsverk.

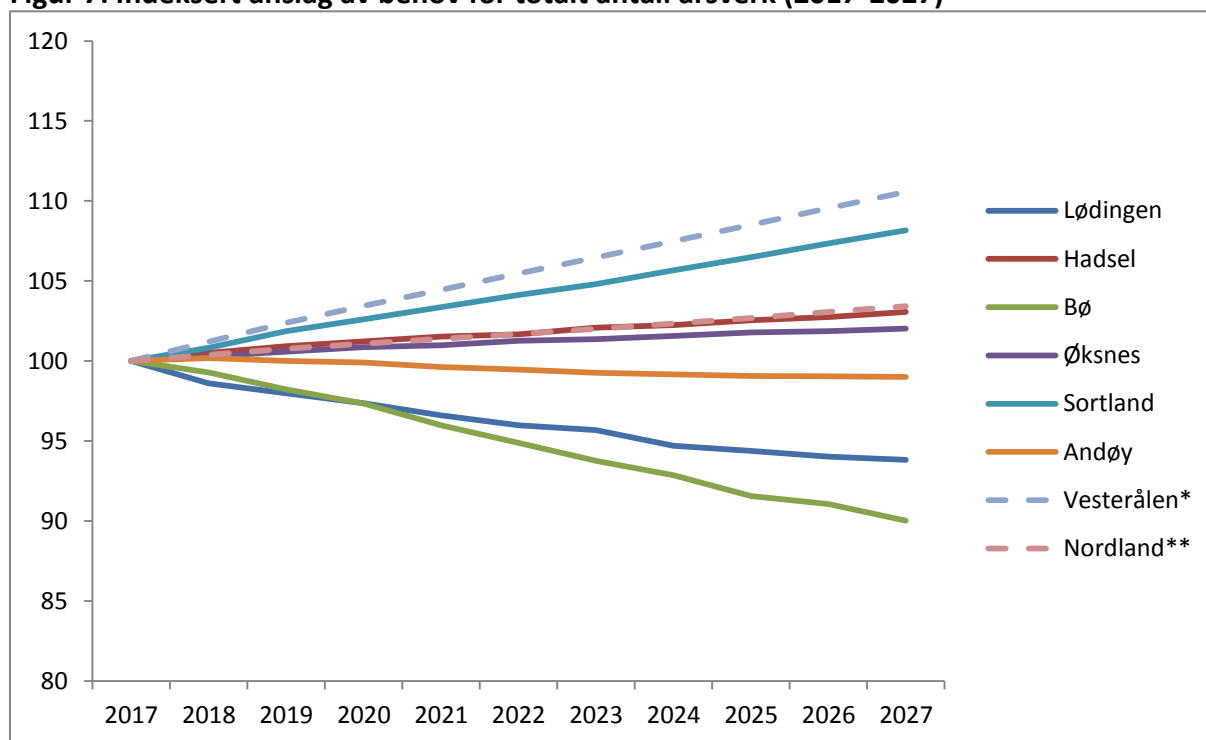
2.4 Samferdsel og teknikk

Tabell 7: Anslag av akkumulert rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lødingen	2	3	5	7	9	11	12	14	16	18
Hadsel	4	8	12	15	17	22	26	29	33	37
Bø	2	5	7	8	11	13	15	17	20	22
Øksnes	0	0	2	4	8	11	13	13	14	18
Sortland	13	27	40	52	66	77	91	105	119	134
Andøy	5	11	15	21	29	38	44	52	59	66
Vesterålen*	26	55	84	111	145	180	211	240	271	308
Nordland**	3	6	9	12	15	18	20	23	26	29

*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 7: Indeksert anslag av behov for totalt antall årsverk (2017-2027)

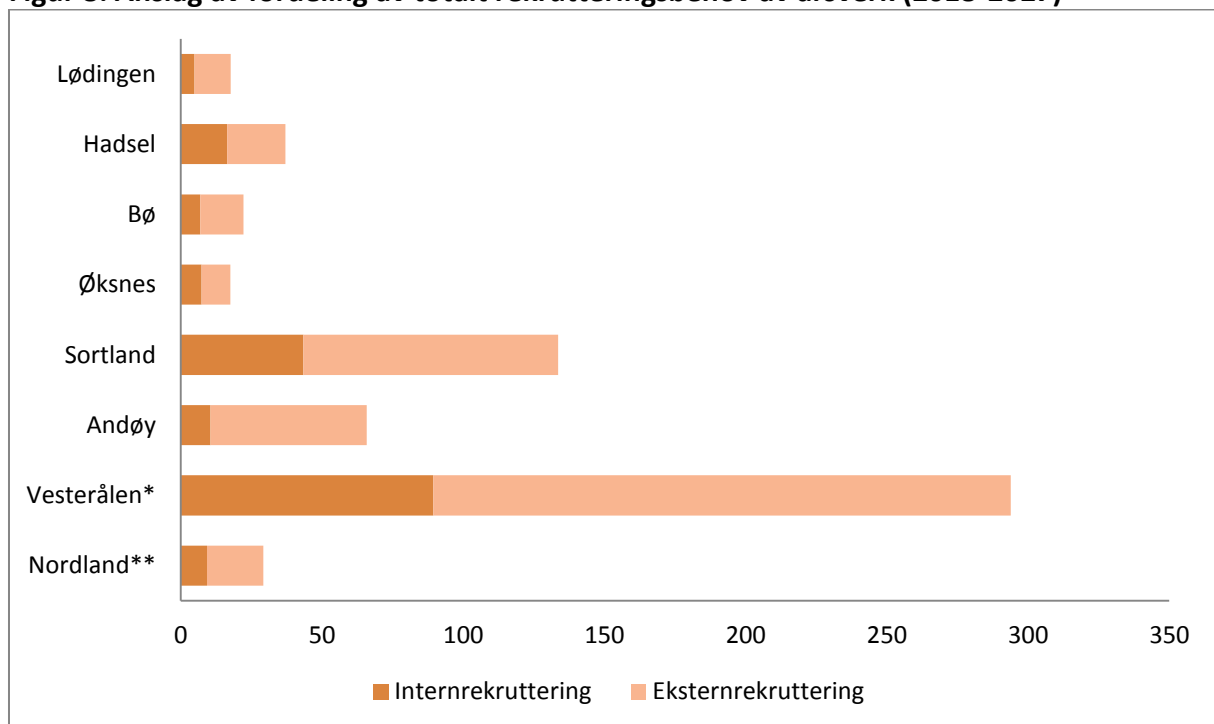
*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Tabell 8: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	Total rekruttering	Internrekruttering	Eksternrekruttering	Andel ekstern
Lødingen	18	5	13	72 %
Hadsel	37	16	21	56 %
Bø	22	7	15	69 %
Øksnes	18	7	10	58 %
Sortland	134	43	90	68 %
Andøy	66	11	55	84 %
Vesterålen*	308	104	204	66 %
Nordland**	29	9	20	68 %

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 8: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Om til noe mindre grad enn helse-, sosial- og omsorgssektoren, så trenger også samferdsel- og teknikksektoren en prosentmessig høy andel nyrekrutteringer mellom 2018 og 2027. For Vesterålen som helhet gjelder dette 66 prosent av det totale. Innad i regionen er dette noe mer ujevnt fordelt, da hele 84 prosent av Andøys totale rekruttering må være eksternt, mens det samme gjelder kun 56 prosent av Hadsels rekrutteringsbehov.

Som i andre sektorer så ser vi også at selv om det er et behov for nye årsverk i perioden, så går det totale behovet for kommuner som Lødingen, Bø og Andøy ned i perioden. Dette skyldes jo da at avgangene er større enn rekrutteringsbehovet, og at befolkningsutviklingen gjør at behovet er synkende utfra dagens personal- og sysselsettingsmønster.

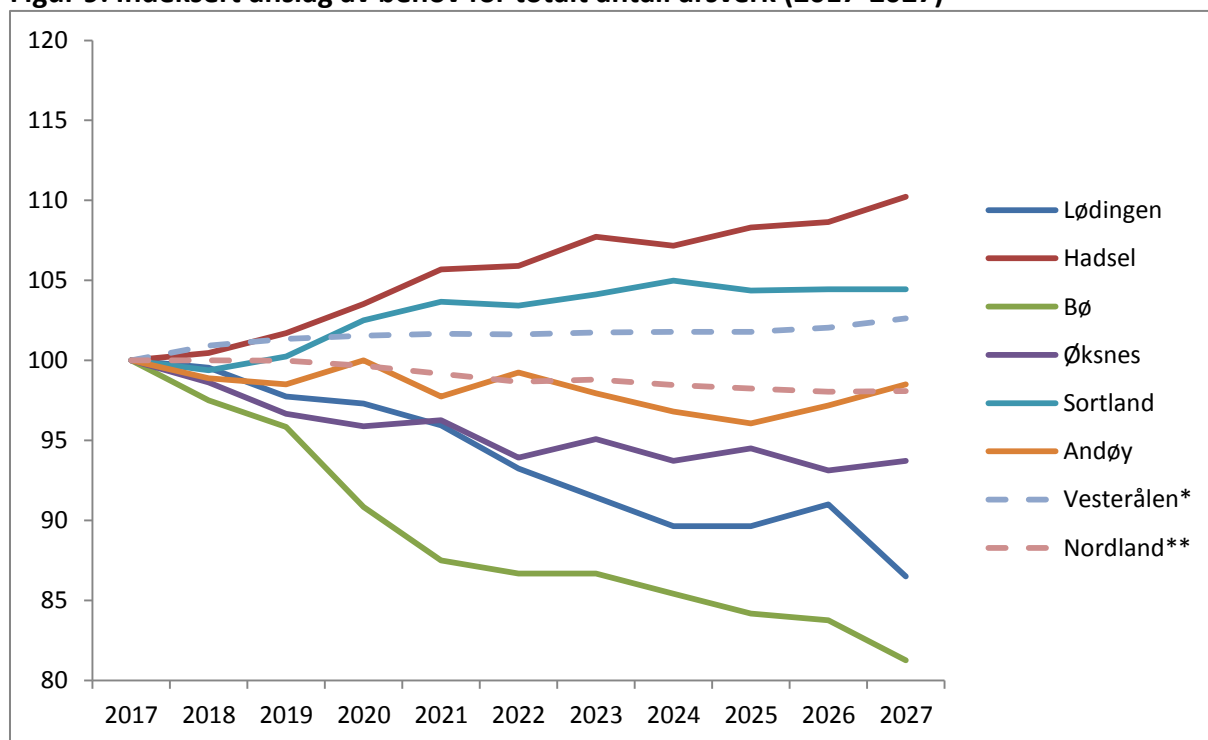
2.5 Undervisning

Tabell 9: Anslag av akkumulert rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lødingen	8	14	21	28	34	40	47	55	63	68
Hadsel	18	37	56	75	93	112	129	148	166	185
Bø	5	8	10	12	16	20	23	27	31	34
Øksnes	15	27	42	59	72	89	103	121	135	152
Sortland	36	75	117	158	195	234	273	309	346	383
Andøy	15	28	43	55	70	82	95	107	122	136
Vesterålen*	96	190	290	388	481	579	672	768	864	960
Nordland**	20	39	58	77	95	114	132	150	168	187

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 9: Indeksert anslag av behov for totalt antall årsverk (2017-2027)

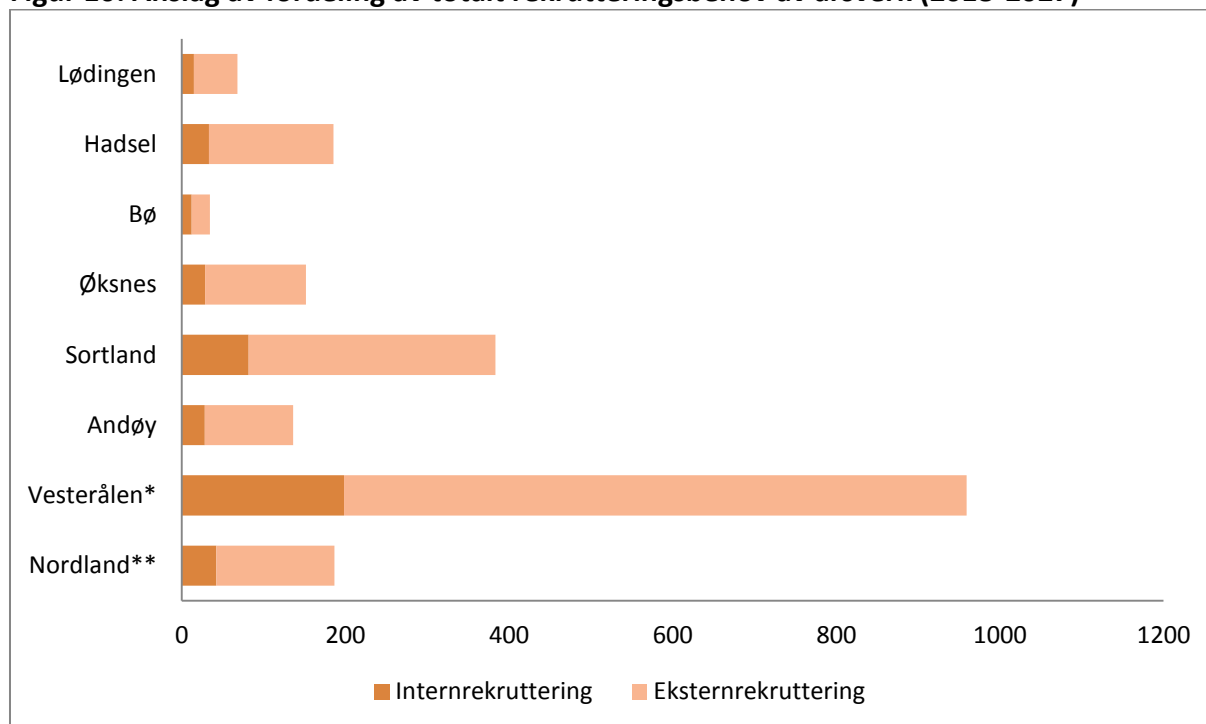
*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Tabell 10: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	Total rekruttering	Internrekruttering	Eksternrekruttering	Andel ekstern
Lødingen	68	15	54	78 %
Hadsel	185	33	152	82 %
Bø	34	12	22	65 %
Øksnes	152	29	123	81 %
Sortland	383	82	302	79 %
Andøy	136	28	108	79 %
Vesterålen*	960	200	760	79 %
Nordland**	187	42	145	77 %

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 10: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Det er i undervisningssektoren at enkelte kommuner opplever den største nedgangen i totalt årsverksbehov. Hadsel og Sortland er de to eneste kommunene som har et økt behov. På tross av dette så vil alle Vesterålen-kommunene kunne oppleve at avgangen er så høy at det vil være et såpass stort rekrutteringsbehov at flesteparten må rekrutteres eksternt. Dette ligger med et gjennomsnitt på 79 prosent for Vesterålen-regionen, der Bø er kommunen med andelsmessig lavest behov, på 65 prosent, mens resten ligger rundt 80 prosent.

Som for forrige sektor så er det de tre kommunene Hadsel, Sortland og Andøy som har et behov for rekruttering som i hovedsak er høyere enn det uvektede gjennomsnittet for nordlandskommunene.

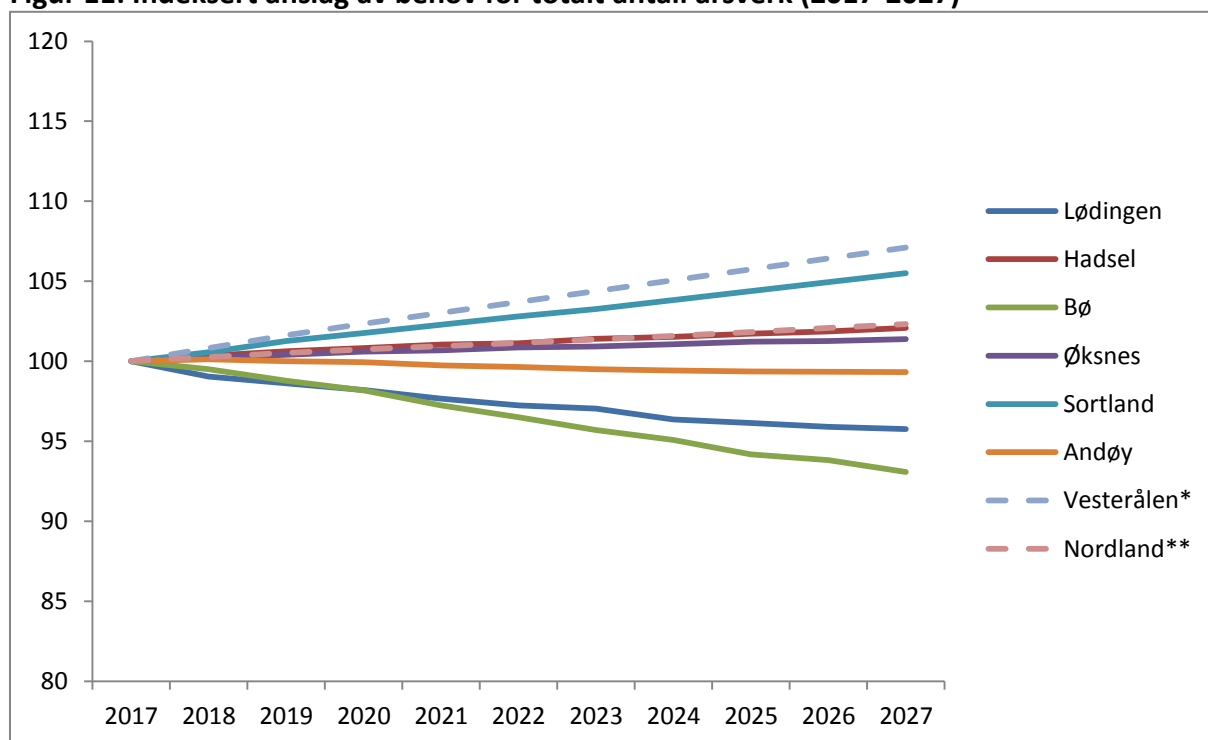
2.6 Annet

Tabell 11: Anslag av akkumulert rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Lødingen	1	1	2	3	3	4	5	5	6	7
Hadsel	3	6	9	12	14	17	20	23	26	29
Bø	0	1	1	1	1	1	1	1	2	2
Øksnes	0	0	1	1	2	2	2	3	3	4
Sortland	2	3	5	7	9	10	12	13	15	17
Andøy	0	0	1	1	1	2	2	2	2	3
Vesterålen*	6	12	18	24	30	36	42	48	54	60
Nordland**	3	6	9	12	15	18	21	24	27	30

*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 11: Indeksert anslag av behov for totalt antall årsverk (2017-2027)

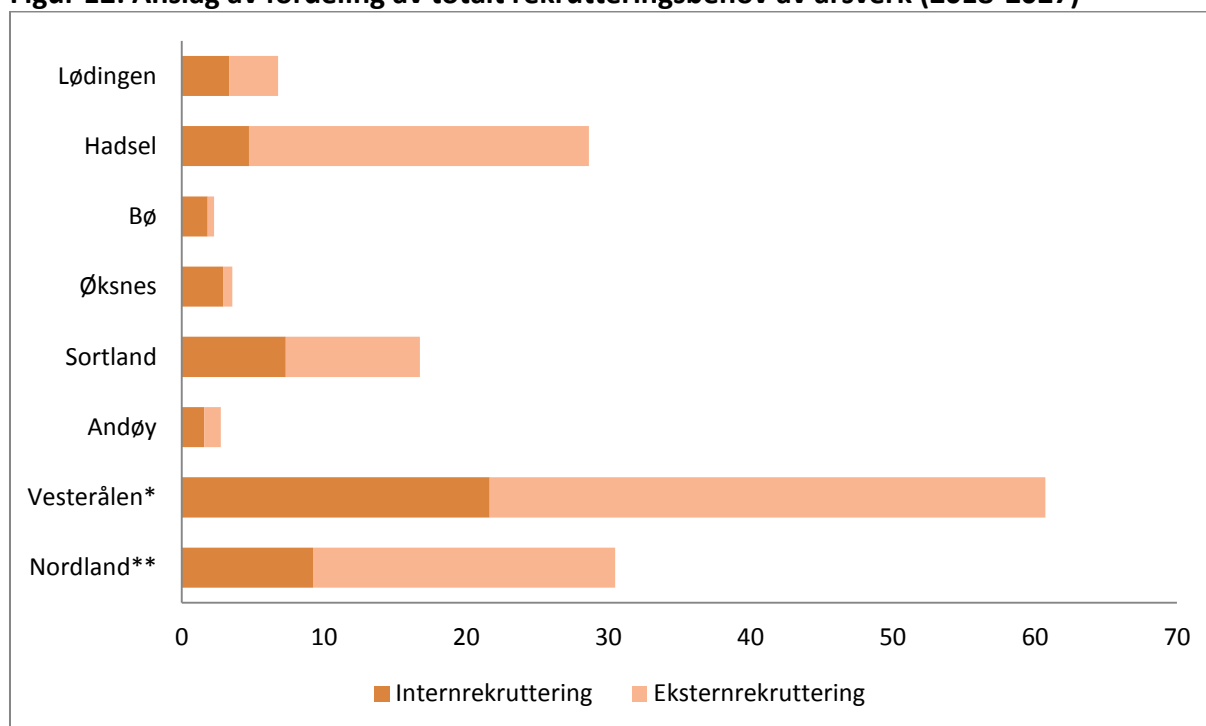
*) Sum av alle kommunene**) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Tabell 12: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

	Total rekruttering	Internrekruttering	Eksternrekruttering	Andel ekstern
Lødingen	7	3	3	51 %
Hadsel	29	5	24	83 %
Bø	2	2	0	20 %
Øksnes	4	3	1	18 %
Sortland	17	7	9	56 %
Andøy	3	2	1	43 %
Vesterålen*	60	24	35	59 %
Nordland**	30	9	21	70 %

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

Figur 12: Anslag av fordeling av totalt rekrutteringsbehov av årsverk (2018-2027)

*) Sum av alle kommunene **) Uvektet gjennomsnitt av alle nordlandskommuner

I restsektoren *annet så* er også behovet for rekruttering helt klart størst i kommunene Hadsel og Sortland. Mens resten av kommunene i Vesterålen har under halvparten av behovsnivået som det uvektede snittet av alle nordlandskommunene, så ligger behovet for disse to nesten to og tre ganger så høyt, henholdsvis.

Mens Sortland i perioden ligger an til å få dekket nesten halvparten av årsverksbehovet internt, så kan Hadsel måtte belage seg på å rekruttere omtrent fire av fem eksternt. På andre enden av skalaen finner vi Bø og Øksnes som kun vil trenge å ansette én av fem eksternt for å dekke sine behov. Totalt medfører disse tallene at Vesterålen kan måtte rekruttere om lag tre av fem årsverk utenfra.

Studie av kompetansebehov i kommunene i Vesterålen

Ivar Lie

Seniorrådgiver. Senter for karriere og arbeidsliv

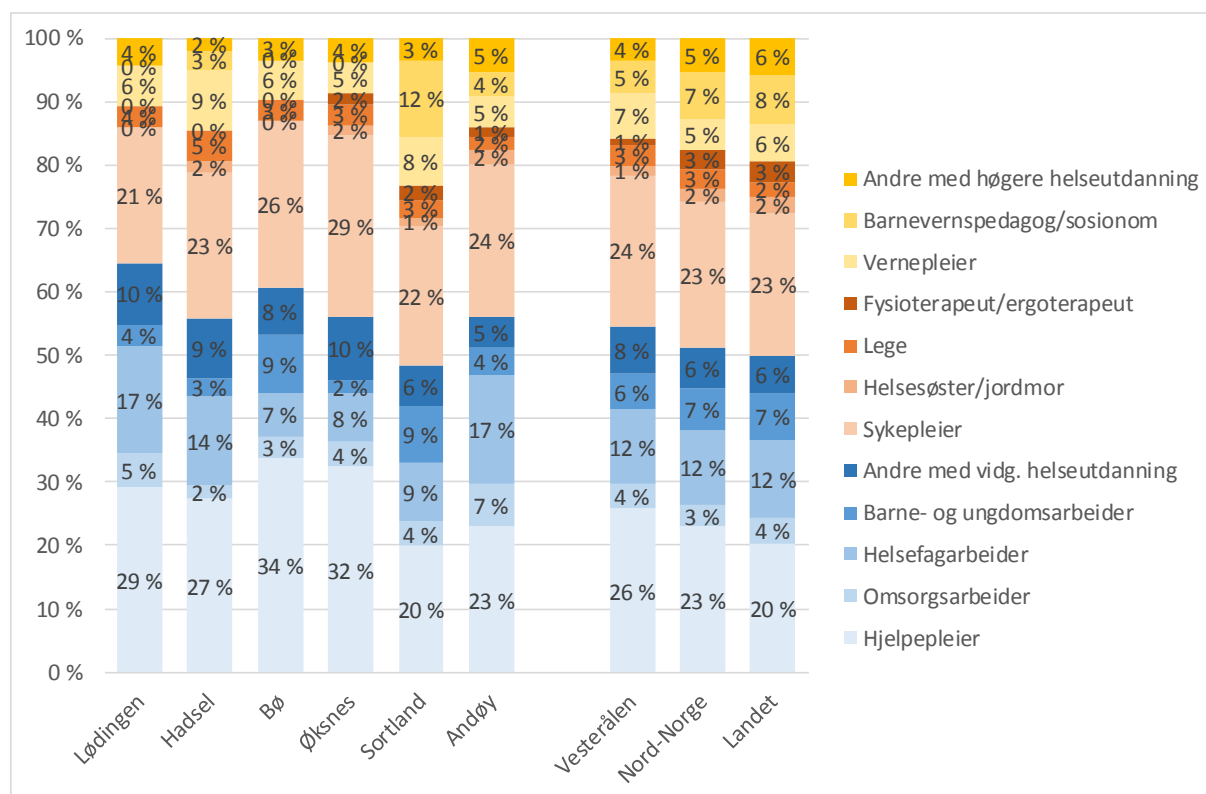
Kompetanseindikatorer kommunal sektor Vesterålen

Indikatorene er basert på registerdata fra KOSTRA og SSB. Indikatorene sammenligner kompetansebeholdningen i kommunene med regionen Vesterålen, landsdelen Nord-Norge og landet. Da kommunene varierer i størrelse og bredde i tjenestetilbud kan det være flere årsaker til ulik kompetansebeholdning. F.eks. kan arbeidsdeling mellom kommuner i form av interkommunale tjenestetilbud forklare hvorfor noen kommuner mangler spesifikke typer kompetanse i sektorene. Slike forhold er det ikke kontrollert for her.

Gjennomgangen er gjort for helse- og sosialsektoren, oppvekst og utdanning, samt teknisk og administrative tjenester i kommunene slik dette er rapportert til KOSTRA og SSB.

Helse- og sosialpersonell i kommunal sektor

Sysselsatte med helse- og sosialfaglig utdanning i helse- og sosialtjenester, etter fagutdanning, tid, alder, sektor, statistikkvariabel og region. Dette er bare ansatte i kommunal sektor, så helsepersonell i andre sektorer eller privat sektor/selvstendig næringsdrivende er ikke med her. Men omfatter alle aldre og totalt vel 1400 sysselsatte med helse- og sosialfaglig utdanning i kommunal helsesektor i hele Vesterålen. Dette inkluderer ca. 80 barne- og ungdomsarbeidere i kommunale barnehager, og i og med at vi regner disse til oppvekst-/skolesektoren er antallet med helse- og sosialfaglig utdanning i kommunal helse- og sosialsektor i Vesterålen på ca. 1340.

	Lødingen	Hadsel	Bø	Øksnes	Sortland	Andøy		Vesterålen	Nord-Norge	Landet
Hjelpepleier	29%	27%	34%	32%	20%	23%		26%	23%	20%
Omsorgsarbeider	5%	2%	3%	4%	4%	7%		4%	3%	4%
Helsefagarbeider	17%	14%	7%	8%	9%	17%		12%	12%	12%
Barne- og ungdomsarbeider	4%	3%	9%	2%	9%	4%		6%	7%	7%
Andre med vidg. helseutdanning	10%	9%	8%	10%	6%	5%		8%	6%	6%
Sykepleier	21%	23%	26%	29%	22%	24%		24%	23%	23%
Helsesøster/jordmor	0%	2%	0%	2%	1%	2%		1%	2%	2%
Lege	4%	5%	3%	3%	3%	2%		3%	3%	2%
Fysioterapeut/ergoterapeut	0%	0%	0%	2%	2%	1%		1%	3%	3%
Vernepleier	6%	9%	6%	5%	8%	5%		7%	5%	6%
Barnevernspedagog/sosionom	0%	3%	0%	0%	12%	4%		5%	7%	8%
Andre med høyere helseutdanning	4%	2%	3%	4%	3%	5%		4%	5%	6%
SUM	100%	100%	100%	100%	100%	100%		100%	100%	100%
N	113	310	145	182	460	205		1415	19990	171655

Kilde: SSB, Helse-/sosialpersonell, Registerbasert sysselsettingsstatistikk, 2017

Forskjeller mellom Vesterålen, landsdelen og landet, samt internt i Vesterålen

- **Vesterålen høy andel hjelpepleiere, særlig høy andel i Lødingen, Bø og Øksnes**
- Enkeltkommuner høy andel helsefagarbeidere; Lødingen og Andøy
- Enkeltkommuner høy andel sykepleiere; Bø og Øksnes
- Enkeltkommuner lav andel helsesøster/jordmor; mangler helt i Lødingen og Bø
- **Vesterålen lav andel fysio-/ergoterapeuter, mangler helt i Lødingen, Hadsel og Bø**
- Enkeltkommuner høy andel vernepleiere; Hadsel og Sortland
- **Vesterålen lav andel sosionom/barnevernspedagog, mangler helt i Lødingen, Bø og Øksnes, men interkommunalt med base i Sortland**
- **Vesterålen lav andel andre med høyere helseutdanning; gjelder Lødingen og Hadsel**

I tillegg kommer privatpraktiserende fastleger og fysioterapeuter med driftsavtaler med kommunene:

- Privatpraktiserende fastleger i alle kommuner unntatt Bø der det er kommunalt ansatte fastleger. Sortland har både privatpraktiserende og kommunale fastleger. Legedekning på 13-18 legeårsverk pr. 10.000 innbyggere, lavest i Andøy og Sortland, høyest i Lødingen og Bø
- Privatpraktiserende fysioterapeuter i alle kommuner unntatt Lødingen, men enkelte kommunalt ansatte i alle kommuner. Fysioterapeutdekning på 9-14 fysioterapeutårsverk pr. 10.000 innbyggere, lavest i Lødingen og Hadsel, høyest i Øksnes.

Kilde: SSB, KOSTRA, 2016

I andre sektorer:

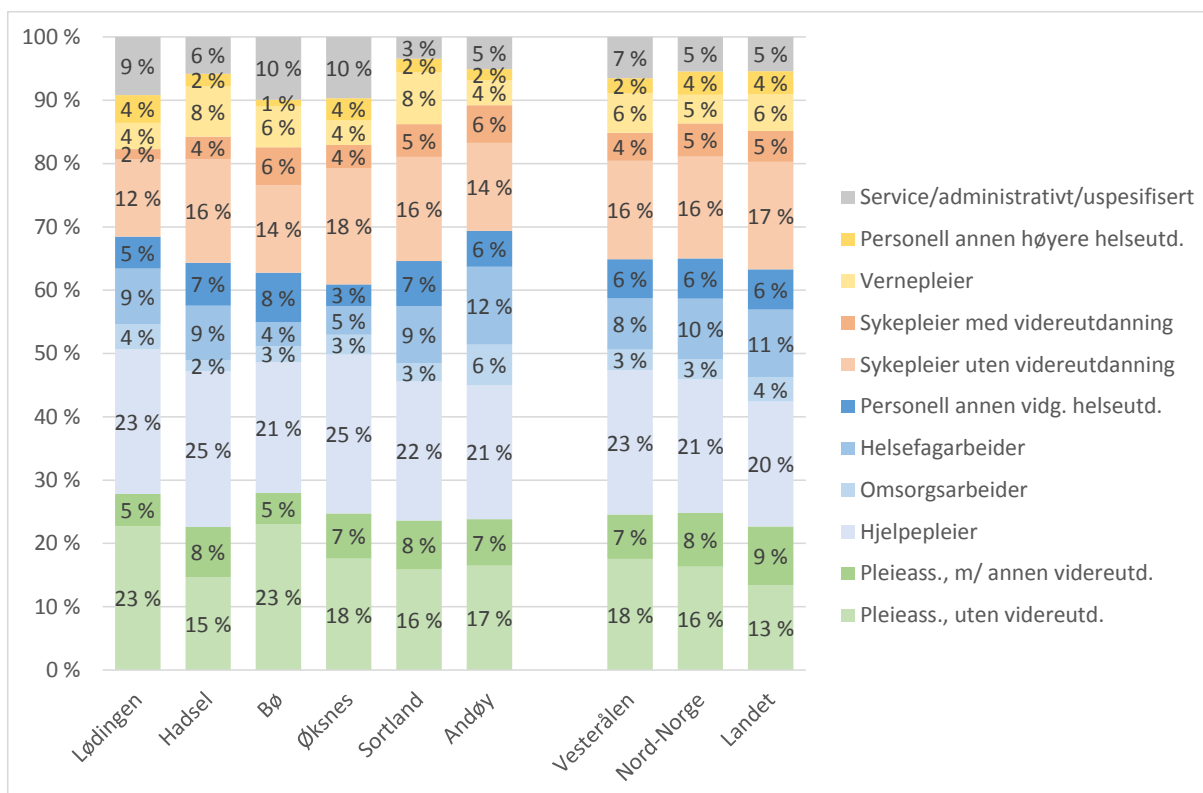
- Privat sektor: Som nevnt over fastleger og fysioterapeuter, det er i størrelsesorden 30-40 av både privatpraktiserende leger og fysioterapeuter i Vesterålen. Sortland og Hadsel har videre privatpraktiserende tannleger inkl. tannpleiere og tannhelsesekretærer. Sortland har også tilsatte i privat sektor som er vernepleiere og sosionomer/barnevernspedagoger. Private barnehager er det i de fleste kommuner, med en del barne- og ungdomsarbeidere (registrert som helse-/sosialpersonell mens barnehagelærere er registrert som pedagoger). Barnehagene omtales mer under oppvekst/skole nedenfor, og ser vi bort fra de med barne- og ungdomsarbeiderutdanning som arbeider der, er det ca. 120 sysselsatte med helse- og sosialfaglig utdanning i privat sektor i Vesterålen.
- Tannleger, tannpleiere og tannhelsesekretærer i fylkeskommunal tannhelsetjeneste; tannklinikker i Hadsel, Sortland og Andøy, totalt ca. 30 ansatte hvorav ca. halvparten tannleger/tannpleiere.
- Statlig sektor: Somatisk sykehus og psykiatriske klinikker i Hadsel med 370 tilsatte helse- og sosialpersonell, hvorav 150 sykepleiere, 40 leger, 40 hjelpepleiere, 30 helsesekretærer, samt spesialsykepleiere, helsesøstre/jordmødre, radiografer, bioingeniører, psykologer. I tillegg kommer det statlige barnevernet Bufetat med barnevernspedagoger og sosionomer i Hadsel og Sortland. Forsvaret har også enkelte ansatte med helseutdanning ved avdelinger i Vesterålen. I sum er det ca 450 med helse- og sosialfaglig utdanning i statlig sektor i Vesterålen, de aller fleste i Helseforetaket i Hadsel.

Kilde: SSB, Helse-/sosialpersonell, Registerbasert sysselsettingsstatistikk, 2016

Personell i pleie- og omsorgstjenester i kommunal sektor

Med i denne oversikten fra KOSTRA er de som arbeider i pleie- og omsorgstjenester i kommunal sektor, og antallet er her målt i årsverk. I Vesterålen er det nærmere 1200 årsverk i kommunale pleie- og omsorgstjenester.

Forskjellen til figuren og tabellen over er for det første at denne bare omfatter de som arbeider i pleie- og omsorgstjenester. Men den omfatter i tillegg også personell uten helse-/sosialutdanning, så den gir altså et bredere bilde av både fagutdannet og ufaglært arbeidskraft i pleie- og omsorgstjenestene.

	Lødingen	Hadsel	Bø	Øksnes	Sortland	Andøy	Vesterålen	Nord-Norge	Landet
Pleieass., uten videreutd.	23%	15%	23%	18%	16%	17%	18%	16%	13%
Pleieass., m/ annen videreutd.	5%	8%	5%	7%	8%	7%	7%	8%	9%
Hjelpepleier	23%	25%	21%	25%	22%	21%	23%	21%	20%
Omsorgsarbeider	4%	2%	3%	3%	3%	6%	3%	3%	4%
Helsefagarbeider	9%	9%	4%	5%	9%	12%	8%	10%	11%
Personell annen vidg. helseutd.	5%	7%	8%	3%	7%	6%	6%	6%	6%
Sykepleier uten videreutdanning	12%	16%	14%	18%	16%	14%	16%	16%	17%
Sykepleier med videreutdanning	2%	4%	6%	4%	5%	6%	4%	5%	5%
Vernepleier	4%	8%	6%	4%	8%	4%	6%	5%	6%
Personell annen høyere helseutd.	4%	2%	1%	4%	2%	2%	2%	4%	4%
Service/administrativt/uspesifisert	9%	6%	10%	10%	3%	5%	7%	5%	5%
N årsverk	122	267	154	167	304	176	1191	16582	137950

Kilde: SSB, KOSTRA, 2016

Forskjeller mellom Vesterålen, landsdelen og landet, samt internt i Vesterålen

- Vesterålen høyere andel ufaglærte pleieassistenter, gjelder særlig Lødingen og Bø
- Vesterålen høyere andel hjelpepleiere, gjelder særlig Hadsel og Øksnes
- Andøy høy andel omsorgsarbeidere og helsefagarbeidere
- Vesterålen lavere andel helsefagarbeidere, gjelder særlig Bø og Øksnes
- Lødingen lav andel sykepleiere, både uten og med videreutdanning
- Hadsel og Sortland høy andel vernepleiere
- Vesterålen lavere andel andre høyere helseutd., gjelder Hadsel, Bø, Sortland og Andøy
- Vesterålen høyere andel service/administrativt personell, gjelder særlig Lødingen, Bø og Øksnes

Personell i kommunehelsetjenesten

Totalt er det 36 årsverk i kommunehelsetjenesten til sammen i de seks kommunene i Vesterålen. 16 årsverk dekkes av helsesøstre, 4 årsverk av jordmødre og 14 årsverk av andre sykepleiere. Andelen helsesøstre er høyest i Hadsel og Øksnes, mens det bare er Sortland og Andøy som har jordmødre i kommunehelsetjenesten. I Lødingen er det heller ikke helsesøster i kommunehelsetjenesten.

Til sammen er det 38 fastlegeavtaler i Vesterålen, og i 2016 var 4 av disse ikke bemannet. Det gjaldt 2 (av 4) i Andøy, 1 (av 2) i Lødingen og 1 (av 9) i Hadsel. Til sammen er det 26 avtaler med private fysioterapeuter i Vesterålen, hvorav 15 på fulltid og 11 på deltid, men ingen av disse i Lødingen kommune. Leger og fysioterapeuter arbeider også på avtalebasis i institusjon, totalt 3,2 legeårsverk og 3,1 fysioterapeutårsverk i hele Vesterålen.

Ser en både på kommunehelsetjenesten og pleie- og omsorgstjenestene er det rapportert omfanget av ergoterapeuter og psykiatriske sykepleiere i KOSTRA. Det er til sammen 6,7 ergoterapeutårsverk i Vesterålens kommunehelse og pleie- og omsorgstjenester, men ikke ergoterapeuter i kommunene Bø og Andøy. Til sammen er det 19,5 årsverk for psykiatriske sykepleiere i Vesterålen, fordelt på alle kommuner, men flest i Sortland, Andøy og Bø.

Kilde: SSB, KOSTRA, 2016

Personell i kommunalt barnevern

Totalt er det 35 årsverk i kommunal barnevernstjeneste i de seks kommunene i Vesterålen. Sosionomer og barnevernspedagoger utgjør 75% av disse, omtrent samme andel som i landsdelen og landet. Andelen er litt lavere i Sortland og Øksnes, men da i hovedsak fylt med annet personell med høyere utdanning. I denne tjenesten er altså kompetansen i Vesterålen sammenlignbar med andre regioner og landet.

Kilde: SSB, KOSTRA, 2016

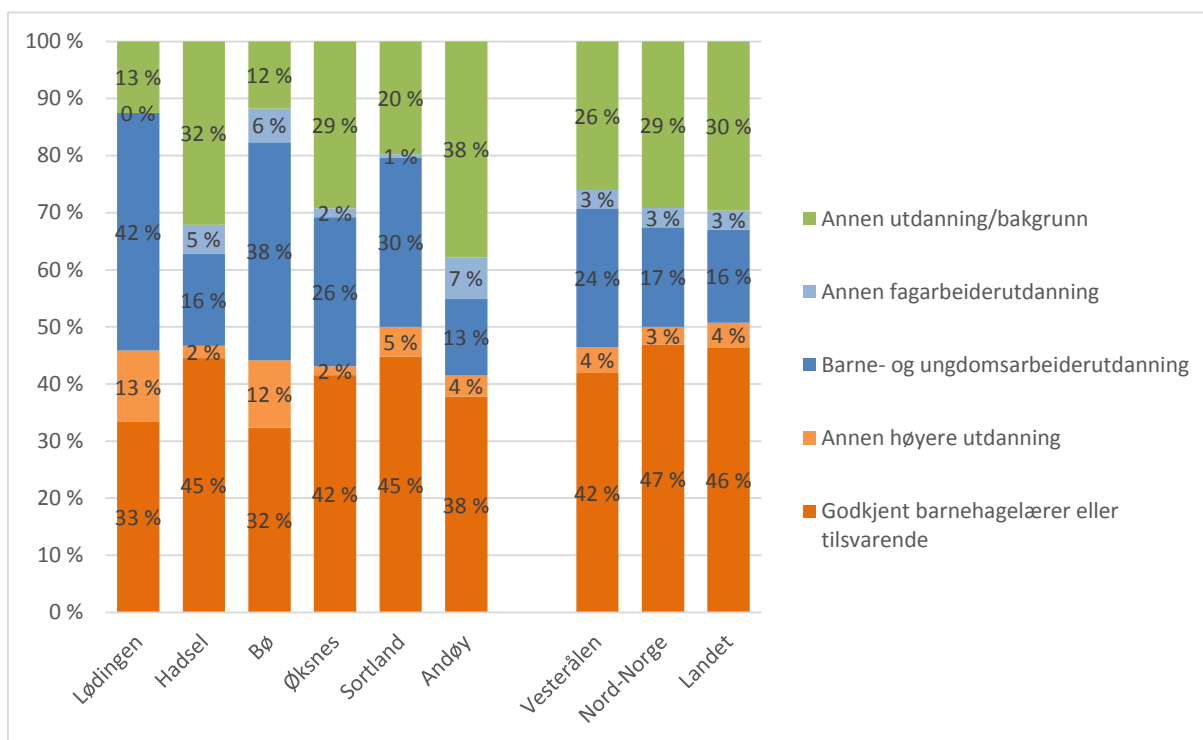
Oppvekst og skole i kommunal sektor, samt private barnehager og skoler

Personell i kommunale og private barnehager

Det er egne oversikter i KOSTRA over personellet i kommunale, private og statlige/fylkeskommunale barnehager, fordelt på utdanning. KOSTRA-tallene for 2016 viser at det totalt er ca 530 ansatte i barnehagene i Vesterålen, omtrent likt fordelt på kommunale og private barnehager.

Kravene til utdanning gjelder først og fremst for styrere og pedagogiske ledere, og alle styrere i både kommunale og private barnehager i Vesterålen hadde ifølge KOSTRA-tallene godkjent utdanning i 2016. Det er da enten barnehagelærerutdanning, eller annen relevant pedagogisk utdanning som er godkjent. Det gjelder også det store flertallet av pedagogiske ledere, 92% i kommunale barnehager og 91% i private barnehager. Det var barnehager i Lødingen, Hadsel, Bø og Andøy som i 2016 manglet enkelte pedagogiske ledere uten godkjent utdanning, mens Øksnes og Sortland hadde besatt alle pedagogiske stillinger i barnehagene med personell med godkjent utdanning.

I tillegg er det slik at barnehager kan ha tilsatt barnehagelærere i andre stillinger og dette forekommer også i Vesterålen. I tillegg til de vel 200 styrerne og pedagogiske lederne i barnehagene i Vesterålen med barnehagelærerutdanning eller tilsvarende er det ca. 20 med barnehagelærerutdanning i andre stillinger. Få av disse er ansatt i barnehagelærerstilling, de fleste er registrert som «annet personale». Nedenfor er kompetansen i barnehagene i Vesterålen vist i figur og tabell, her uavhengig av stilling, og alle barnehager uansett sektor. Det er svært liten forskjell i kompetansesammensetningen mellom kommunale og private barnehager i Vesterålen når vi summerer tallene for de seks kommunene.

	Lødingen	Hadsel	Bø	Øksnes	Sortland	Andøy	Vesteråle	Nord-Norj	Landet
Godkjent barnehagelærer eller tilsvarende	33 %	45 %	32 %	42 %	45 %	38 %	42 %	47 %	46 %
Annen høyere utdanning	13 %	2 %	12 %	2 %	5 %	4 %	4 %	3 %	4 %
Barne- og ungdomsarbeiderutdanning	42 %	16 %	38 %	26 %	30 %	13 %	24 %	17 %	16 %
Annen fagarbeiderutdanning	0 %	5 %	6 %	2 %	1 %	7 %	3 %	3 %	3 %
Annen utdanning/bakgrunn	13 %	32 %	12 %	29 %	20 %	38 %	26 %	29 %	30 %
SUM	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
N	24	137	34	65	192	82	534	8270	93133

Kilde: SSB, KOSTRA, 2016

Forskjeller mellom Vesterålen, landsdelen og landet, samt internt i Vesterålen

- **Vesterålen lavere andel barnehagelærere eller tilsvarende utdanning, gjelder særlig Lødingen, Bø og Andøy**
- Lødingen og Bø kompenserer i noen grad med annet personale med høyere utdanning, men hvor relevant denne utdanningen er er usikkert.
- **Vesterålen høyere andel barne- og ungdomsarbeidere, gjelder både Lødingen, Bø, Øksnes og Sortland**
- Andøy, Bø og Hadsel høyere andel med annen fagarbeiderutdanning, uten at vi heller vet om denne er relevant for arbeid i barnehage.
- **Vesterålen lavere andel med annen utdanning/bakgrunn, gjelder særlig Lødingen og Bø, mens Hadsel og Andøy har høyere andel med annen utdanning/bakgrunn**

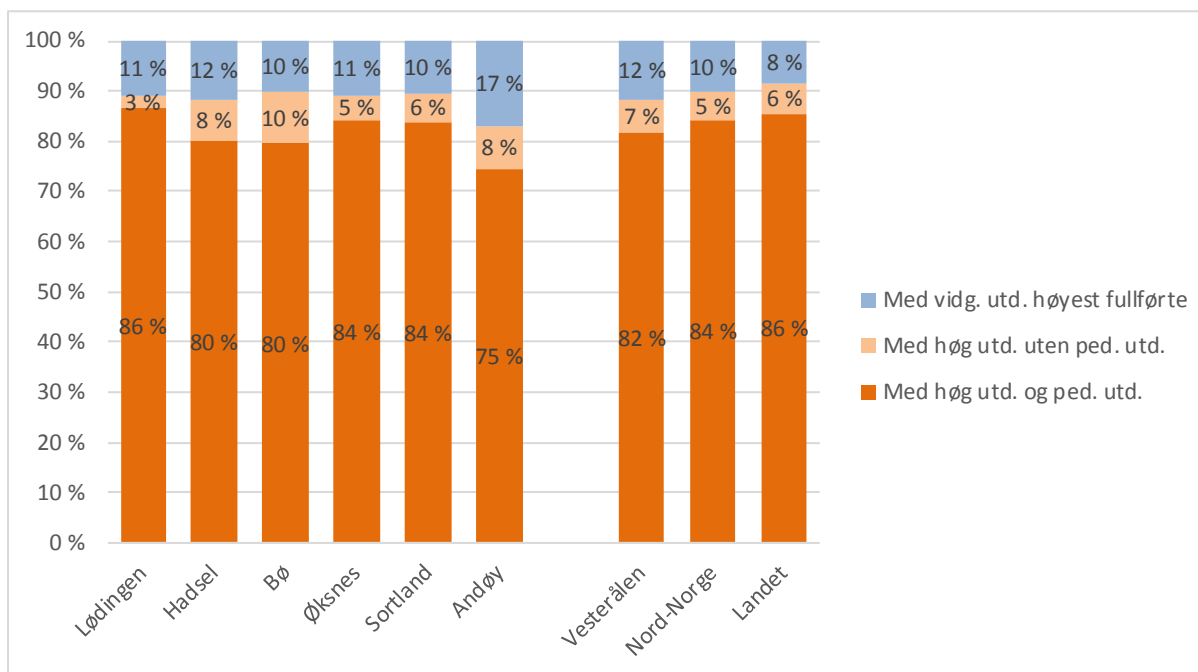
Undervisningspersonale i grunnskoler

KOSTRA-tall om ansatte lærere i grunnskolen

KOSTRA-statistikken gir en oversikt over ansatte lærere i grunnskolen, både kommunale og private grunnskoler, og lærere ansatt både som undervisningspersonell, og som rådgivere og skoleledere (rektorer, inspektører, avdelingsledere). I sum er det registrert ca. 550 lærere i grunnskolene i Vesterålen i denne statistikken. Disse fordeles på om de har godkjent lærerutdanning, annen høyere utdanning uten pedagogikk (bachelornivå eller høyere) eller bare fullført videregående utdanning (ingen høyere utdanning fullført, men kan ha enkeltfag).

I Vesterålen totalt er det 82% av de ansatte lærerne som har godkjent lærerutdanning, mens andelen er 84% i Nord-Norge og 86% på landsbasis. Av regionene i Nord-Norge er det bare Lofoten og Avjuvarre (Indre Finnmark) som har lavere andel godkjente lærere. Det er viktig å være klar over at dette er ansatte lærere i alle stillingsbrøker og alle typer stillinger i skolen, så andelen av heltidslærere eller årsverk som undervises av personell med godkjent utdanning er betydelig høyere som vi kommer tilbake til når vi ser på GSI-tallene (GSI-Grunnskolenes informasjonssystem).

Andelen lærere med godkjent utdanning er høyest i Lødingen med 86%, og lavest i Andøy med 75%, mens de øvrige kommunene er nærmere snittet for regionen.

	Lødingen	Hadsel	Bø	Øksnes	Sortland	Andøy	Vesterålen	Nord-Norge	Landet
Med høg utd. og ped. utd.	86 %	80 %	80 %	84 %	84 %	75 %	82 %	84 %	86 %
Med høg utd. uten ped. utd.	3 %	8 %	10 %	5 %	6 %	8 %	7 %	5 %	6 %
Med vidg. utd. høyest fullførte	11 %	12 %	10 %	11 %	10 %	17 %	12 %	10 %	8 %

Kilde: SSB, KOSTRA, 2017

Andelen av ansatte lærere som ikke har godkjent utdanning, fordeler seg altså på lærere med annen høyere utdanning uten pedagogikk, og lærere som ikke har fullført en høyere utdanning og dermed står med videregående utdanning som høyeste utdanningsnivå. I Vesterålen totalt er det 7% av lærerne som har annen høyere utdanning, men mangler pedagogikk, noe som i sum utgjør knappe 40 lærere. Denne andelen er 5% ellers i landsdelen og 6% i landet.

Det er Bø med 10% som har høyest andel slike lærere med høyere utdanning uten pedagogikk, og Hadsel og Andøy med 8% trekker også opp denne andelen i Vesterålen.

Andelen av de ansatte lærerne som bare har fullført en videregående utdanning er 12% i Vesterålen, mot 10% i landsdelen og 8% i landet. Det betyr at det i 2017 var over 60 lærere som underviser i grunnskolen i Vesterålen som mangler både høyere utdanning og pedagogisk utdanning. Det skal imidlertid legges til at mange av disse underviser på deltid, noe som gjør at GSI-tallene gir lavere andel av tiden undervist av ikke godkjente lærere.

Andelen lærere med videregående utdanning som høyeste fullførte utdanning er klart høyest i Andøy hvor 17% av lærerne er i denne gruppen, mens de øvrige kommunene har en andel på eller litt under regionsgjennomsnittet.

GSI-tall om undervisningspersonale i grunnskolen

GSI-tallene er tallene som rapporteres fra kommunene til Grunnskolenes informasjonssystem, som drives av Utdanningsdirektoratet. Det rapporteres også separat fra private skoler til dette systemet, og det er skoleeier som har rapporteringsansvaret. I Vesterålen er de fleste skoler kommunale, men tre private skoler, to i Andøy og en i Bleik har også rapportert inn til GSI.

I og med at det er årsverksinnsatsen som rapporteres er andelen som undervises av lærer uten godkjent lærerutdanning lavere enn andelen lærere uten godkjent utdanning som vi så på basert på KOSTRA-tallene i forrige avsnitt. Målt i årsverksinnsats var det skoleåret 2016/17 89% av undervisningen i grunnskolene i Vesterålen som ble undervist av lærer med godkjent utdanning, mens tilsvarende tall for hele Nord-Norge er 93% og for landet 96%. Andelen som undervises av lærer uten godkjent utdanning var altså 11% i Vesterålen, mot 7% i landsdelen og 4% i landet. Det som ikke er medregnet her er vikarlærere, så generelt er andelen som undervises av lærer uten godkjent utdanning trolig høyere enn disse tallene gir uttrykk for. 11% av samla årsverksinnsats utgjør mellom 40 og 50 årsverk i Vesterålen.

Det er Bø og Andøy som har høyest andel som undervises av lærer uten godkjent utdanning, med henholdsvis 21% og 16%. Litt overraskende er det også at andelen er så høy som 13% i Sortland, mens den er 9% i Øksnes og 5-6% i Hadsel og Lødingen.

Andelen som undervises av lærer uten godkjent utdanning varierer også litt med klassetrinn. I Vesterålen er det 13% av undervisningsårsverkene på mellomtrinnet (5.-7. trinn) som undervises av

lærer uten godkjent utdanning, mens det er 11% på småtrinnet (1.-4. trinn) og i ungdomsskolen. Dette varierer noe fra kommune til kommune, på småtrinnet er det Bø (28%) og Andøy (19%) som har høy andel lærerårsverk uten godkjent utdanning, mens det gjelder Bø (21%), Øksnes (19%), Sortland (15%) og Andøy (14%) på mellomtrinnet. På ungdomstrinnet er det Andøy (15%) og Sortland (13%) som har høyest andel lærerårsverk uten godkjent utdanning.

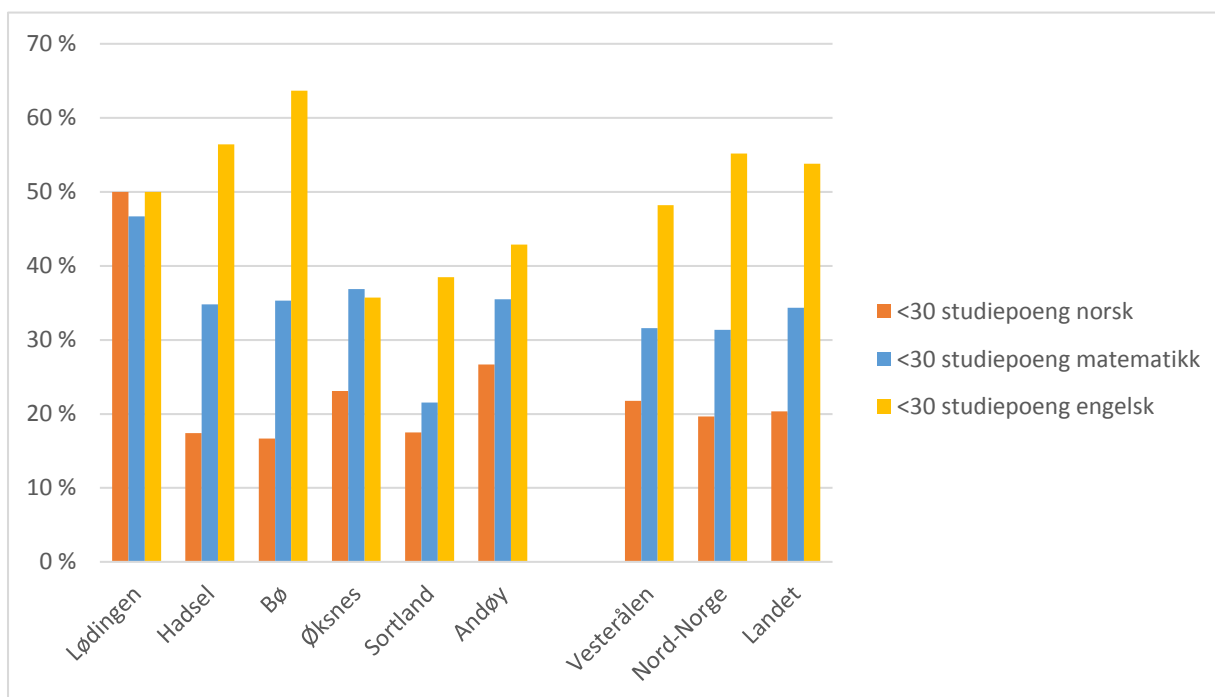
Kilde: Utdanningsdirektoratet, GSI, 2016-17

GSI-tall om kompetanse i kjernefag blant undervisningspersonale i grunnskolen

Lærerne med godkjent utdanning som underviser i kjernefagene norsk, matematikk og engelsk er også oppført med kompetanse målt i studiepoeng i de fagene de underviser i. Det må understrekes at det bare er kompetansen til lærere med godkjent utdanning som er målt på denne måten. Som vi så i forrige avsnitt undervises det mellom 40 og 50 årsverk av lærere uten godkjent utdanning i Vesterålen, og noen av disse underviser også i kjernefagene. Det innebærer at antall og andel undervisningsårsverk som undervises i kjernefagene av lærere uten tilstrekkelig fagkompetanse trolig er høyere enn tallene som fremkommer i avsnittet nedenfor. I tillegg er det som sagt slik at vikarbruk ikke er med i disse tallene.

Totalt er det ca. 280 lærere med godkjent utdanning som underviser i norsk i Vesterålen, og tilsvarende tall er ca. 260 for matematikk og 160 for engelsk.

Flertallet av disse underviser på barnetrinnet (1.-7. trinn), det gjelder ca. 220 lærere i norsk, 190 lærere i matematikk og ca. 110 lærere i engelsk. For å undervise i disse fagene på barnetrinnet skal lærere etter de nye kompetansekravene fra 2015 ha minst 30 studiepoeng (halvårsenhet) i de aktuelle fagene. Kravene trer imidlertid først i kraft i 2025, så skoleeiere har fortsatt en del år på seg for å oppfylle kompetansekravene.

Kilde: Utdanningsdirektoratet, GSI, 2016-17

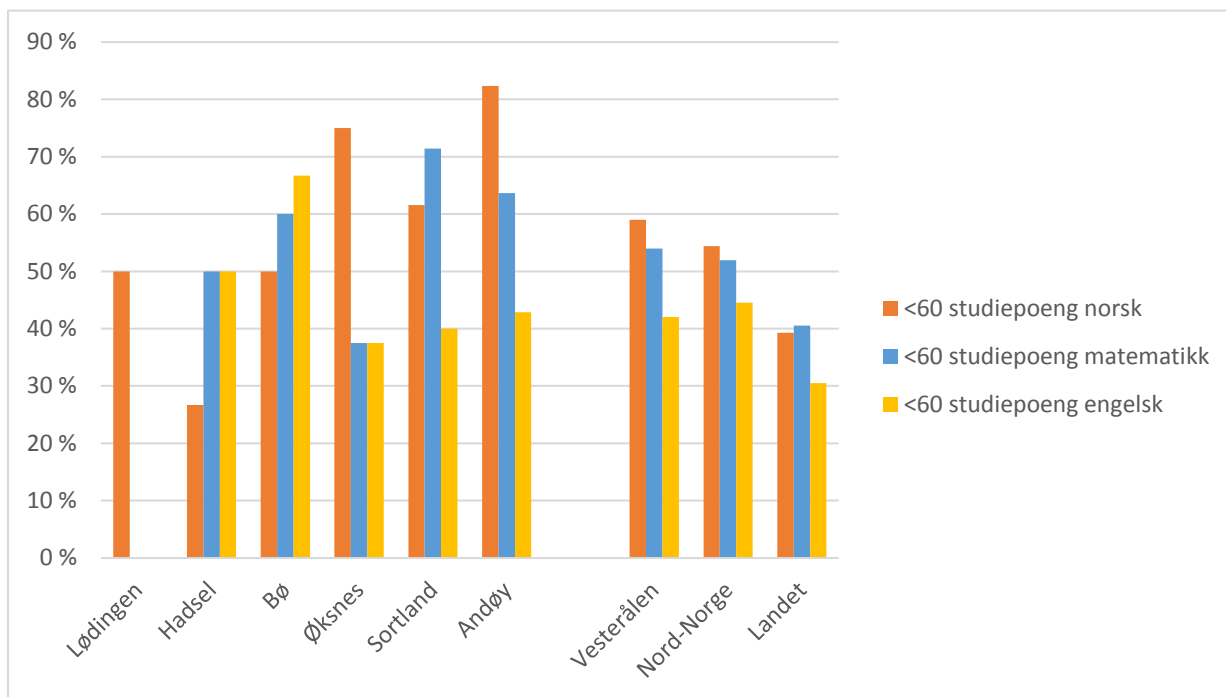
I norsk var det 47 lærere i Vesterålen skoleåret 2016/17 som ikke oppfylte dette kompetansekravet, noe som utgjør 22% av de godkjente lærerne som underviser i faget på barnetrinnet. Dette er omtrent samme nivå som de 20% som gjaldt for landsdelen og landet. I matematikk gjaldt det 61 lærere, som utgjør 32% av de godkjente lærerne som underviser i faget på barnetrinnet, også omtrent som landsdelen (31%) og landet (34%). I engelsk gjaldt det 53 lærere som er nesten halvparten (48%) av lærerne som underviste i dette faget på barnetrinnet, noe som likevel er lavere enn landsdels- og landsgjennomsnittet (54-55%).

Antallet lærere som mangler inntil 30 studiepoeng i Vesterålen er altså i størrelsesorden 50-60 i hvert av kjernefagene norsk, matematikk og engelsk for undervisning på barnetrinnet. Andelen som mangler inntil 30 studiepoeng er imidlertid omtrent den samme som på landsdels- og landsbasis, og faktisk litt lavere i engelsk.

Denne andelen varierer imidlertid noe mellom kommunene, og det er Lødingen kommune som har klart høyest andel som mangler denne kompetansen; både i norsk og matematikk gjelder det halvparten av lærerne. I engelsk er det Bø kommune som skiller seg ut ved at to tredeler av engelsklærerne på barnetrinnet mangler denne kompetansen. Sortland er den kommunen som har den beste dekningen, ved at andelen som mangler inntil 30 studiepoeng er lavere enn gjennomsnittet for både regionen, landsdelen og landet i alle tre kjernefagene.

Det er videre ca. 60 lærere som underviser i hvert av kjernefagene norsk og matematikk, og ca. 50 som underviser i engelsk på ungdomstrinnet i kommunene i Vesterålen. For ungdomstrinnet er de

nye kompetansekravene minst 60 studiepoeng (årsenhet) for å ha undervisningskompetanse i de aktuelle fagene, også for disse kravene med ikrafttredelse fra 2025.

Kilde: Utdanningsdirektoratet, GSI, 2016-17

I norsk var det 36 lærere i Vesterålen som skoleåret 2016/17 ikke oppfylte dette kompetansekravet, det vil si nesten 60% av disse lærerne, en andel som er over landsdelsgjennomsnittet (54%) og klart over landsgjennomsnittet (39%). I matematikk gjaldt det 34 lærere, som utgjør 54% av lærerne, omtrent som landsdelsgjennomsnittet (52%), men klart over landsgjennomsnittet (41%). I engelsk gjaldt det 21 lærere (42%), også omtrent som landsdelsgjennomsnittet (45%) og klart over landsgjennomsnittet (30%).

For lærere i ungdomsskolen i Vesterålen gjelder altså at en klart større andel enn landsgjennomsnittet mangler studiepoeng for å oppnå de nye kompetansekravene, men som vi ser gjelder dette også i stor grad for resten av landsdelen. Det er i hovedsak inntil 30 studiepoeng de aktuelle lærerne mangler, da de fleste ungdomsskolelærerne har minst 30 studiepoeng.

Andelen lærere i ungdomsskolen som mangler kompetanse i kjernefagene varierer som vi ser en del mellom kommunene, men vi skal da være oppmerksom på at det er et lite antall lærere det er snakk om i de minste kommunene. I Øksnes, Andøy og Sortland mangler flertallet av ungdomsskolelærerne som underviser i norsk studiepoeng for å oppfylle nye kompetansekrav. Det samme gjelder flertallet av lærerne i matematikk i to av de samme kommunene; Sortland og Andøy, samt i Bø. Av lærerne i engelsk er det Bø som har høyest andel som ikke oppfyller kompetansekravene.

Generelt er det altså slik at en høyere andel av ungdomsskolelærerne enn barneskolelærerne i Vesterålen ikke oppfyller de nye kompetansekravene i kjernefagene, og det er også for ungdomsskolelærerne at andelen som mangler kompetanse er klart høyere enn landsgjennomsnittet.

GSI-tall om kompetanse i andre funksjoner i grunnskolen

Totalt er det ellers omkring 40 årsverk som skoleledere; rektorer, inspektører og avdelingsledere i grunnskolene i Vesterålen, og disse er i all hovedsak besatt av lærere/pedagoger med godkjent lærerutdanning.

Videre er det ca. 4 årsverk til sammen i annet personale i «elevrettet arbeid», og dette er da i utgangspunktet ikke lærere, men gjerne personell med sosialfaglig utdanning. I tillegg er det i underkant av ett årsverk som skolebibliotekar i sum i grunnskolene i Vesterålen, og vi antar at det er lærere som har dette som en liten del av stillingen på noen av skolene. Kontorteknisk personale utgjør i underkant av 8 årsverk i grunnskolene, og dette antar vi utføres av merkantilt utdannet personale.

Undervisningspersonale i andre sektorer

Det er videregående skoler i Hadsel, Sortland og Andøy, samt at Nord Universitet har et studietilbud i Hadsel på Campus Vesterålen. Det er relativt få ansatte undervisningspersonell ved Nord Universitet i Vesterålen, så det meste av utdanningssektoren som ikke er grunnskole, er de fylkeskommunale videregående skolene.

Til sammen er det ca. 380 ansatte i de tre videregående skolene, hvorav vi antar ca. 240 er undervisningspersonale. Disse fordeler seg omtrent likt mellom studieforbereende program (tidligere almenfag) og yrkesforberedende program (tidligere yrkesfag). På studieforbereende program stilles krav om minst 60 studiepoeng (årsenhet) i de aktuelle fagene, altså samme krav som de nye kompetansekravene til lærere i ungdomsskolen. I tillegg stilles det i videregående skole krav om masterutdanning eller tilsvarende for å ha lektorkompetanse, men en kan undervise i de aktuelle fagene uten lektorkompetanse så lenge en har undervisningskompetanse i de aktuelle fagene.

De nye kompetansekravene til lærere i ungdomsskolen løfter kompetanse i ungdomsskolen, men gjør samtidig flere lærere kvalifisert for videregående skole. På steder der en har videregående skole er det derfor en fare for at ungdomsskolelærere som kvalifiserer seg i henhold til de nye kompetansekravene kan «ta overgang» til videregående skole.

RKKs Oppsummering:

En kort sammenstilling av begge undersøkelsene: Oppsummeringen omhandler kun fellesresultatene. Resultatene for enkeltkommunene er til fordyping for hver især.

Barnehagene:

Fremskrivingsmodellen antyder at man i Vesterålen må skaffe 300 årsverk til barnehagene i perioden frem til 2027. Nærmere 60% av disse må rekrutteres eksternt.

På den ene siden vil befolkningsfremskrivingen for antall barn til barnehagene påvirke behovet for rekruttering: Antall barnefødsler per år. På den andre siden vil "eldrebølgen" blant barnehageansatte kunne slå inn. Et eksempel kan være at Øksnes kan risikere å miste alle sine barnehagestyrere samme år fordi de kan gå av med pensjon samtidig. Flere slike sammenhenger og eksempler kan finnes. Sortland og Andøy har det relativt største rekrutteringsbehovet.

Kompetansebehov: Registreringene avdekker et behov for utdanning av barnehageassistenter opp til fagbrevnivå og utdanning av barnehagelærere. Fagutdanning i barne og ungdomsarbeid blir svært viktig i årene fremover. Kompetanseutvikling til fagarbeidere og assistenter kan etableres gjennom RKKs system i samarbeid med universitetene når søkermassen tilsier dette. Behovet antas å være størst på fagarbeidernivå.

Skolene:

Det er stor forskjell på hvilke rekrutteringsbehov som ventelig vil melde seg i skolene i Vesterålen: Det er Sortland og Hadsel som vil oppleve et økt totalbehov i tillegg til rekruttering for å kompensere for avgang. De øvrige kommunene vil oppleve en nedgang i totalt antall årsverk, men vil måtte rekruttere for å erstatte forutsett avgang. Når vi ser på det samlede behovet fra undersøkelsen får vi et stort rekrutteringsbehov for lærere til Vesterålen.

Kompetanse: Med et tydelig rekrutteringsbehov på grunnutdanning for lærere bør Vesterålen utgjøre et interessant område for universitetene å etablere desentraliserte lærerstudier. Til sammenligning uteksaminerte NORD universitet 18 sykepleiere i 2017 fra det desentraliserte studiet på Stokmarknes. Både NORD universitet i Bodø og UiT i Tromsø rekrutterer i dag i stor grad lærerstudenter fra Vesterålen til sine campus. Det avdekkede behovet er i seg selv et godt argument for arbeid med desentralisering til Vesterålen.

Videreutdanningen av lærerne gjennom "Kompetanse for Kvalitet" (KFK) er en del av en nasjonal reform der skoleeierne, skolene og lærerne har muligheter til å velge mellom flere utdanningsløsninger. Hvilke fag, hvem - og når, er en kabal som skolene legger sammen med

skoleeier og lærerne. Noen av løsningene er basert på samlinger og egenstudier mens andre er nettbaserte. I Vesterålen har de fleste skolene gått inn på de nasjonale nettløsningene. Det har vært liten respons på det tilrettelagte KFK tilbudet fra NORD Universitet.

Helse sosial og omsorg:

Rapporten er svært tydelig angående behovet i sektoren:

Sektoren med aller størst rekrutteringsbehov i Vesterålen og i landet som helhet, vil være helse, sosial og omsorg. Dette er også den eneste sektoren der alle Vesterålen-kommunene opplever økt behov av totalt antall årsverk. Lite intern rekruttering og den store eldrebølgen medfører at det vil kunne være et stort behov for nyrekrutteringer i denne sektoren for perioden.

Det er Sortland som har størst rekrutteringsbehov for perioden.

*Fremskrivingsmodellen antyder at Vesterålens behov for nyrekrutteringer innen helse, sosial og omsorg kan komme opp mot **82 prosent, ca. 2200 årsverk.***

Det er nærmere 1300 ansatte i kommunal helse og omsorg i Vesterålen. Helse og omsorgssektoren i Vesterålen vil anslagsvis vokse med 25% på ti år for å kunne møte behovet. Vi får dermed et økt behov for å dekke stor avgang fra disse yrkene, og i tillegg dekke opp for en økning av totalbehovet. Dette er den største utfordringen for Vesterålskommunene vi kan se i undersøkelsen:

- 24% av årsverkene vil være sykepleiere: Sykepleierutdanningen i Vesterålen og kompetanseutvikling knyttet til etterutdanning vil være sentral i årene fremover.
- 33% av årsverkene vil være hjelpepleiere, omsorgsarbeidere og helsefagarbeidere.

Kompetanse: Desentraliserte utdanningstilbud og nyrekruttering til bransjen utpeker seg som naturlige satsingsområder. Vi kan anta at den største andelen av den påpekte 25% veksten vil komme innenfor «pleie og omsorg» på fagbrevnivå. Vi kan også antyde:

- Behovet for bredde i kompetansen vil også øke: Pasientene som kommer inn under kommunalt ansvar er sykere enn før.
- Ny teknologi trenger ny kompetanse. Velferdsteknologien vil kreve både flere teknikere og tekniske kunnskaper og ferdigheter hos helsepersonell.
- Samhandlingskompetansen rundt pasientene vil måtte styrkes.
- Finansieringen til helsetjenestene vil bli satt under et stort press. Vi bør være forberedt på at systemet vil endres.
- Andelen «ufrivillig deltid» i kommunal helse og omsorg utgjør et stort potensial.

Kommunal administrasjon og andre kommunale stillinger:

Totalt trenger Vesterålskommunene om lag 88 tilsetninger i kommunal administrasjon frem til 2027, der halvparten må rekrutteres eksternt.

Etterspørselen i kommunal administrasjon er i stor grad etter arbeidskraft med høgskole/universitet på minimum 3 år- tilsvarende Bachelorgrad. Ofte etterspørres spisskompetanse innen fagområder som for eksempel arealplanlegging, økonomi, jus osv. For ledende stillinger og stillinger med fagansvar etterspørres oftest 5 års studier tilsvarende Mastergrad/MBA/MPA studier. Det er rimelig å anta at kommunal administrasjon er et av de områdene som er mest interessant for søkere med høyere utdanning til Vesterålen. Kompetansekravene blir stadig skjerpet. RKK registrerer i dag en stadig økende etterspørsel etter påfyll av kompetanse innen jus, ledelse og forvaltning til denne gruppen.

Vi ser at behovet for rekruttering av kommunalt ansatte i Vesterålen er under snittet for Nordland - unntatt for Sortland som vil oppleve et stort behov frem mot 2027.

Plan og teknisk:

Sektoren trenger en stor grad av nyrekrutteringer i kommunene frem til 2017. Behovet er størst i Sortland og Hadsel og synkende i Lødingen, Bø og Andøy. Kompetansen man her søker er ofte høyt utdannet arbeidskraft med universitetsstudier / høyere utdanning til planarbeid, tekniske stillinger og ledelse. For kommunal vei og renhold vil etterspørselen til kompetanse være på fagbrevnivå.

Arbeidsmarkedet for spesialiserte sektorer kan betraktes på nasjonalt nivå der det private næringsliv og læreinstitusjonene også konkurrerer om arbeidskraften. Betingelser og videre karrieremuligheter kan ofte veie tungt for enkelte spesialiserte gruppers valg, som for eksempel jurister.

Jan Steinar Eilertsen. RKKV. juni 2018